

PRAVILA STUDIRANJA
ZA I, II CIKLUS STUDIJA, INTEGRIRANI,
STRUČNI I SPECIJALISTIČKI STUDIJ
NA UNIVERZITETU U SARAJEVU

SADRŽAJ:

I OPĆE ODREDBE	2
II UPIS NA STUDIJ	5
III ORGANIZACIJA STUDIJA	11
IV ORGANIZACIJA I REALIZACIJA STUDIJSKE GODINE I NASTAVE.....	14
V ISPITI I OCJENJIVANJE	17
VI VANREDNI STUDIJ I STUDIJ NA DALJINU	22
VII ZAVRŠNI RAD.....	24
VIII ISPRAVE O STUDIJIMA.....	28
IX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE.....	28

Na osnovu članova 53. i 56. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 33/17), a u skladu sa članom 151. Statuta Univerziteta u Sarajevu, Senat Univerziteta u Sarajevu je na 23. redovnoj sjednici održanoj 12. 10. 2018. godine d o n i o

PRAVILA STUDIRANJA ZA I, II CIKLUS STUDIJA, INTEGRIRANI, STRUČNI I SPECIJALISTIČKI STUDIJ NA UNIVERZITETU U SARAJEVU

I OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Pravila)

- (1) Ovim pravilima bliže se uređuju organizacija i izvođenje studija na prvom i drugom ciklusu, integriranom, stručnom i specijalističkom studiju kao i druga pitanja koja se odnose na upis i organizaciju studija, trajanje studija, oblike studija, postupak ispitivanja i ocjenjivanja, uvjete, postupak ekvivalencije i postupak provođenja završnog rada, isprave o studijima i druga relevantna pitanja od značaja.
- (2) Prvi ciklus studija vodi do zvanja završenog dodiplomskog studija (the degree of Bachelor) ili ekvivalenta nakon stjecanja svjedočanstva o završenoj srednjoj školi u četverogodišnjem trajanju; traje tri odnosno četiri studijske godine, a vrednuje se sa najmanje 180 odnosno 240 ECTS bodova.
- (3) Drugi ciklus studija vodi do zvanja završenog diplomskog studija (the degree of Master) ili ekvivalenta nakon završenog prvog ciklusa studija; traje jednu odnosno dvije studijske godine, a vrednuje se sa 60 odnosno 120 ECTS bodova i to tako da u zbiru sa prvim ciklusom studija nosi 300 ECTS bodova.
- (4) Integrirani studij je objedinjeni univerzitetski studij prvog i drugog ciklusa u trajanju od pet ili šest godina, čijim se završetkom stječe 300 odnosno 360 ECTS bodova, a koji vodi do akademske titule i zvanja završenog studija u skladu sa Pravilnikom o korištenju akademskih titula, te stjecanju naučnih i stručnih zvanja.
- (5) Stručni studij, na osnovu kojeg se osigurava prohodnost na prvi ciklus studija nakon stjecanja svjedočanstva o završenoj srednjoj školi u četverogodišnjem trajanju, traje dvije studijske godine, a vrednuje se sa 120 ECTS.
- (6) Specijalistički studij, kojim se osigurava prohodnost na treći ciklus studija nakon završenog drugog ciklusa studija, integriranog studija ili diplomskog studija po predbolonjskom sistemu studiranja, traje jednu studijsku godinu, a vrednuje se sa 60 ECTS.
- (7) Nastavni proces iz studijskih programa nastavničkih usmjerenja realizira se kao sadržajno integrirani studij prvog i drugog ciklusa studija i vrednuje se sa minimalno 300 ECTS bodova.
- (8) Terminološko korištenje muškog ili ženskog roda u ovim pravilima podrazumijeva uključivanje obaju rodova.

Član 2.

(Oblici studija)

Studij visokog obrazovanja može se organizirati u punom fondu sati predviđenom nastavnim planom (redovni studij) ili u fondu sati prilagođenom studentima koji nisu u mogućnosti pohađati redovni studij (vanredni studij i kao studij na daljinu).

Član 3.

(Zabrana propisivanja formalnih prepreka pri upisu i polaganju predmeta)

- (1) Student upisuje narednu godinu studija odnosno obnavlja godinu studija na način i pod uvjetima propisanim Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Zakon) i Statutom Univerziteta u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Statut).
- (2) Upis naredne studijske godine ne može se uvjetovati polaganjem ispita iz prethodne godine, osim na način utvrđen Zakonom, Statutom i studijskim programom.
- (3) Predmeti iz stava (2) utvrđuju se studijskim programom te odlukom vijeća fakulteta/akademije/centra/instituta prije početka akademske godine.

Član 4.

(Prava posebno nadarenih kategorija studenata i skraćeni studij)

- (1) Izrazito uspješnim redovnim studentima, koji postižu vrhunske nastavne, naučne, umjetničke, društvene, tehnološke, sportske i poduzetničke rezultate, na temelju prethodno stečenih rezultata, prosječne ocjene ostvarene tokom studija, može se odobriti studij pod posebnim uvjetima i/ili završavanje studija u vremenu kraćem od propisanog trajanja studija (skraćeni studij).
- (2) Odluku o studiju pod posebnim uvjetima i/ili skraćenom studiju iz prethodnog stava ovog člana donosi vijeće fakulteta/akademije/centra/instituta na godišnjem nivou.
- (3) Minimalni uvjeti za donošenje odluke o studiju pod posebnim uvjetima i/ili skraćenom studiju su: položeni svi ispiti u toku studija prosječnom ocjenom ne manjom od 9,0 (B) i ostvaren kumulativ predviđenih ECTS bodova za svaku studijsku godinu.
- (4) Ukoliko se odluka o studiju pod posebnim uvjetima i/ili skraćenom studiju donosi nakon prve godine studija, uvjet je prosječna ocjena ne manja od 9,0 (B) i ostvarenih najmanje 60 ECTS.

Član 5.

(Prava studenata sa poteškoćama u razvoju i invaliditetom)

- (1) Univerzitet u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Univerzitet) osigurava pristup visokom obrazovanju i nauci studentima s poteškoćama u razvoju i invaliditetom.
- (2) Studenti sa utvrđenim stoprocentnim invaliditetom imaju pravo upisati se jedanput na određeni studijski program na Univerzitetu kao studenti budžetski finansiranih mjesta pod uvjetima:
  - a) da su položili prijemni ispit (ako je isti predviđen),
  - b) da su sposobni obavljati praktične zadatke u nastavi,
  - c) da su stekli pravo upisa na odgovarajući ciklus studija organizacione jedinice,

- d) da su dostavili dokaz nadležne institucije o statusu invalida i procentu invaliditeta.
- (3) Studentima sa poteškoćama u razvoju i invaliditetom priznaje se pravo na individualizaciju i olakšice u postupku realizacije nastavnog procesa u pogledu:
- prisustva nastavi; ovisno o vrsti i stepenu invaliditeta,
  - sudjelovanja u izvođenju pojedinih nastavnih sadržaja; individualno zavisno od stepena i vrste invaliditeta,
  - zamjenskih nastavnih i ispitnih obaveza; prema individualnim sposobnostima, a u skladu sa zahtjevima sadržaja, ishodima i ciljevima nastavnog procesa,
  - dodatnih konsultacija; prema individualnoj potrebi,
  - načina i dinamike provjera znanja; prema individualnoj potrebi, a u skladu sa zahtjevima sadržaja, ishodima i ciljevima nastavnog procesa,
  - primjene asistivnih tehnologija u nastavi, a u skladu sa zahtjevima sadržaja, ishodima i ciljevima nastavnog procesa.
- (4) Individualizacija i olakšice iz prethodnog stava podrazumijevaju individualizirani i individualni program realizacije nastave i ispita. Individualni program odnosi se na sadržajnu i metodičku prilagodbu, dok se individualizirani pristup odnosi samo na metodičku prilagodbu u radu sa studentima sa poteškoćama u razvoju i invaliditetom.
- (5) Odluku iz prethodnog stava ovog člana (individualizirani ili individualni program za svaki predmet/modul) donosi vijeće fakulteta/akademije/centra/instituta na bazi ljekarskog uvjerenja i specijalističkog ljekarskog nalaza i nalaza psihologa koji sadrže mišljenja o mogućnostima studenta da pohađa važeći nastavni plan i program na koji se kandidat želi upisati, uzimajući u obzir fizičke i mentalne sposobnosti kandidata da ispuni zahtjeve za svaki nastavni predmet/modul, a po potrebi može se za svaki predmet/modul odrediti i asistent u nastavi za ove studente, što se tretira kao dodatni normativ njihovog rada.
- (6) Prilikom izrade individualiziranog ili individualnog programa za studente iz stava (1) fakulteti/akademije/centri/instituti mogu konsultirati nastavnike sa odsjeka specijalne pedagogije i psihologije Filozofskog fakulteta i/ili nastavnike sa Odsjeka za edukaciju i rehabilitaciju Pedagoškog fakulteta Univerziteta. Uz podršku Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za ove potrebe se mogu angažirati i mobilni timovi sa specijaliziranim stručnjacima ovisno o vrsti i stepenu invaliditeta.
- (7) U cilju uspješnijeg savladavanja nastavne materije studentima iz stava (1) na raspolaganju stoje ljudski i materijalni resursi Ureda za podršku studentima Univerziteta.
- (8) Vijeće fakulteta/akademije/centra/instituta može omogućiti studentima iz stava (1) ovog člana zadržavanje statusa redovnog studenta koji se finansira sredstvima osnivača u slučaju opetovanog obnavljanja studijske godine i studiranje duže od predviđenog Zakonom po individualiziranom i prilagođenom nastavnom planu i programu.
- (9) U diplomi studenata iz stava (1) ovog člana naznačuje se da je studij realiziran u skladu sa stavom (4) ovog člana, a u dodatku diplomi – ishodi učenja koje je student postigao tokom takvog studija u slučaju realizacije nastave i ispita po individualnom i/ili individualiziranom programu.
- (10) Univerzitet/fakulteti/akademije/centri/instituti će u okviru domaćih i međunarodnih javnih poziva kao i iz vlastitih sredstava unapređivati uvjete za omogućavanje studiranja

osobama sa invaliditetom i poteškoćama u razvoju, a u skladu sa stavovima (1) i (2) ovog člana.

II UPIS NA STUDIJ

Član 6.

(Konkurs za upis)

- (1) Konkurs za upis studenata raspisuje visokoškolska ustanova u skladu sa Zakonom i Statutom.
- (2) Obavijest o konkursu za upis studenata u prvu studijsku godinu objavljuje Univerzitet u najmanje tri dnevna lista na području Bosne i Hercegovine.
- (3) Konkurs za upis studenata u prvu studijsku godinu objavljuje se na veb-stranici i oglasnoj ploči Univerziteta, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, i to najkasnije dva mjeseca prije početka studijske godine. Na veb-stranicama fakulteta/akademije/centra/instituta objavljuje se konkurs u dijelu koji se odnosi na fakultet/akademiju/centar/institut.
- (4) Konkurs za upis studenata u prvu godinu objavljuje se početkom juna i ostaje otvoren do popunjavanja raspoloživih mjesta, s tim da upis primljenih studenata mora biti završen najkasnije do početka nastave.
- (5) Fakulteti/akademije/centri/instituti mogu tokom trajanja konkursa organizirati više prijavnih termina, s tim da jedan traje najmanje 15 dana. Pravo prijave na dodatne prijave/upisne rokove i polaganje prijemnih ispita imaju svi kandidati koji konkuriraju prvi put za upis, kao i kandidati koji su konkurirali u prethodnom roku, a nisu ispunili uvjete za upis.
- (6) Precizniji detalji vezani za uvjete upisa na pojedine studijske programe sadržani su u tekstu konkursa koji objavljuju fakulteti/akademije/centri/instituti na svojim veb-stranicama.

Član 7.

(Konačna lista kandidata)

- (1) Prilikom prijave na konkurs kandidat predaje originalne dokumente ili ovjerenu fotokopiju dokumenata u skladu sa uvjetima konkursa i dobija svoju šifru koja se koristi u daljnjoj proceduri objavljivanja preliminarne i konačne rang-liste primljenih i prijavljenih kandidata.
- (2) Preliminarnu rang-listu primljenih i prijavljenih kandidata označenih odgovarajućom šifrom (bez navođenja ličnih podataka) fakultet/akademija/centar/institut je dužan objaviti na veb-stranici i oglasnoj ploči nakon što je verificira komisija koju imenuje vijeće fakulteta/akademije/centra/instituta najkasnije dva radna dana od posljednjeg dana polaganja prijemnog ispita, a za fakultet/akademiju/centar/institut na kojem/oj se prijemni ispit ne polaže, najkasnije dva radna dana nakon isteka roka za podnošenje prijave na konkurs i to nakon svakog prijavnog termina.
- (3) Na rang-listu iz stava (2) ovog člana kandidati imaju pravo prigovora u roku od tri dana od dana objave iste.
- (4) Na prigovor iz stava (3) ovog člana vijeće fakulteta/akademije/centra/instituta obavezno je donijeti odluku u roku od tri dana. Odluka vijeća fakulteta/akademije/centra/instituta je konačna.

- (5) Konačnu rang-listu kandidata označenih odgovarajućom šifrom (bez navođenja ličnih podataka) koji su ostvarili pravo na upis u svim statusima fakultet/akademija/centar/institut je obavezan/na objaviti na veb-stranici i oglasnoj ploči najkasnije dva dana nakon isteka roka za donošenje odluke po izjavljenom prigovoru.
- (6) Kandidat koji je ostvario pravo upisa u prvu godinu studija na fakultetu/akademiji/centru/institutu na kojem/oj se ne polaže prijemni ispit ne može ostvariti status studenta na fakultetu/akademiji/centru/institutu na kojem/oj se polaže prijemni ispit u toku prve studijske godine.
- (7) Student iz stava (6) ovog člana može ostvariti pravo nastavka studija na drugom fakultetu/akademiji/centru/institutu na starijim godinama studija po principu ekvivalencije. Vijeće fakulteta/akademije/centra/instituta svojim općim aktom utvrđuje uvjete koji studenti moraju zadovoljiti da bi nastavili studij na tom/oj fakultetu/akademiji/centru/institutu.
- (8) Teološki fakulteti objavljuju preliminarnu rang-listu primljenih i prijavljenih kandidata te konačnu rang-listu upisanih kandidata nakon provedenog specifičnog postupka za upis kandidata na teološki studij, prema općem aktu organizacione jedinice.
- (9) U roku od sedam dana od dana objave konačne rang-liste kandidat koji je ostvario pravo na upis je obavezan dostaviti originalne dokumente fakultetu/akademiji/centru/institutu; u suprotnom smatra se da je odustao od upisa na studijski program za koji je aplicirao, a pravo upisa stječe sljedeći kandidat sa konačne rang-liste koji je ispunio uvjete za upis u statusu za koji je aplicirao, do popunjavanja odobrene kvote.
- (10) Ukoliko kandidat ostvari pravo upisa i želi studirati na više od jednom fakultetu/akademiji/centru/institutu unutar Univerziteta, na jednom fakultetu/akademiji/centru/institutu podnosi originalna dokumenta, o čemu fakultet/akademija/centar/institut izdaje odgovarajuću potvrdu. Navedenu potvrdu uz ovjerene kopije dokumenata obavezni su primiti ostali fakulteti/akademije/centri/instituti Univerziteta na kojima kandidat želi studirati. Student može imati status redovnog studenta samo na jednom fakultetu/akademiji/centru/institutu Univerziteta.

Član 8.

(Pravo učešća na konkursu prije izvršenog priznavanja inozemne kvalifikacije i ekvivalencije)

- (1) Kandidat koji je stekao obrazovanje izvan Bosne i Hercegovine ima pravo učešća na konkursu za upis i prije izvršenog priznavanja inozemne visokoškolske kvalifikacije odnosno ekvivalencije o završenom obrazovanju u inozemstvu.
- (2) Kandidat iz stava (1) ovog člana koji ispunjava uvjete konkursa, a nalazi se na rang-listi kandidata koji su položili prijemni ispit u okviru odobrene kvote studenata za upis na taj fakultet/akademiju/centar/institut, može uvjetno upisati prvu studijsku godinu prije izvršenog priznavanja inozemne visokoškolske kvalifikacije odnosno ekvivalencije, uz prezentiranje potvrde da je postupak priznavanja odnosno ekvivalencije po njegovom zahtjevu u toku i da kašnjenje u donošenju odgovarajućeg rješenja nije rezultat njegovog propusta koji mu se može staviti na teret.
- (3) Postupak izvršenog priznavanja inozemne visokoškolske kvalifikacije odnosno ekvivalencije diploma i drugih javnih isprava o okončanom odnosno započetom

obrazovanju provodi se u skladu sa Zakonom, odnosno na osnovu bilateralnih ili multilateralnih ugovora koji obavezuju Bosnu i Hercegovinu.

Član 9.

(Pravo učešća na konkursu i upis kandidata iz posebnih kategorija)

Pod jednakim uvjetima iz kriterija za upis u prvu godinu prednost imaju:

- a) djeca boraca/branitelja BiH,
- b) djeca ratnih vojnih invalida, djeca šehida i poginulih i nestalih boraca/branitelja i umrlih ratnih vojnih invalida,
- c) djeca organizatora otpora,
- d) djeca veterana/prvoboraca i
- e) djeca nosilaca najviših ratnih priznanja.

Član 10.

(Stjecanje statusa studenta na prvom ciklusu, integriranom studiju i stručnom studiju)

- (1) Status studenta stječe se upisom na odgovarajući studijski program Univerziteta.
- (2) U prvu godinu studija kandidati se upisuju u skladu sa planom upisa studenata po fakultetima/akademijama/centrima/institutima, sa podjelom po odsjecima i smjerovima.
- (3) Prijem i upis u prvu studijsku godinu studija vrši se na osnovu konačnih rezultata javnog konkursa.
- (4) Pravo učešća na javnom konkursu imaju državljani Bosne i Hercegovine sa završenim četverogodišnjim srednjoškolskim obrazovanjem.
- (5) Pravo učešća na javnom konkursu imaju i strani državljani sa stečenim odgovarajućim srednjoškolskim obrazovanjem, u skladu sa Zakonom, konvencijama i međudržavnim ugovorima koji obavezuju Bosnu i Hercegovinu na način i pod uvjetima utvrđenim Zakonom.
- (6) Upisanom studentu iz stava (1) ovog člana fakultet/akademija/centar/institut izdaje indeks čiji sadržaj i oblik, pravilnikom predviđenim Zakonom, propisuje Ministarstvo.

Član 11.

(Pravo učešća na konkursu i upis kandidata sa završenom srednjom školom po međunarodnim programima)

- (1) Kandidate sa završenom srednjom školom po međunarodnim programima koji su odobreni od nadležnog ministarstva, a čiji se rezultati međunarodne eksterne mature/provjere znanja objavljuju u augustu ili septembru, organizaciona jedinica je dužna uključiti u postupak za upis i prije izdavanja dokaza o položenoj eksternoj maturi/ispitima.
- (2) Bodovanje uspjeha ovih kandidata vrši se na osnovu predviđenih ocjena (forecast grades) koje daju predmetni profesori, uz obavezu dostavljanja sertifikata i/ili diplome prije početka studijske godine.
- (3) Kandidate sa ocjenom A*, A, B i C iz stranog jezika fakultet/akademija/centar/institut je dužan osloboditi obaveze polaganja tog stranog jezika ako je isti uvjet za upis na odgovarajući studijski program.
- (4) Vrednovanje uspjeha ostvarenog tokom srednjoškolskog obrazovanja po posebnim kriterijima će biti utvrđeno tekstom konkursa i odlukom o kriterijima.

Član 12.**(Stjecanje statusa studenta na drugom ciklusu studija)**

- (1) Status studenta stječe se upisom na odgovarajući studijski program Univerziteta.
- (2) U prvu godinu studija kandidati se upisuju u skladu sa planom upisa studenata po fakultetima/akademijama/centrima/institutima, sa podjelom po odsjecima i smjerovima.
- (3) Prijem i upis u prvu studijsku godinu studija vrši se na osnovu konačnih rezultata javnog konkursa.
- (4) Pravo učešća na javnom konkursu imaju državljani Bosne i Hercegovine sa završenim prvim ciklusom studija.
- (5) Pristup jednogodišnjem programu drugog ciklusa studija imaju studenti koji su na prvom ciklusu studija stekli najmanje 240 ECTS bodova.
- (6) Pristup dvogodišnjem programu drugog ciklusa studija imaju studenti koji su na prvom ciklusu stekli najmanje 180 ECTS odnosno najmanje 240 ECTS.
- (7) Pristup drugom ciklusu studija imaju i kandidati koji su školovanje završili po predbolonjskim studijskim programima.
- (8) Pravo učešća na javnom konkursu imaju i strani državljani sa stečenim odgovarajućim obrazovanjem, u skladu sa Zakonom, konvencijama i međudržavnim ugovorima koji obavezuju Bosnu i Hercegovinu na način i pod uvjetima utvrđenim Zakonom.
- (9) Upisanom studentu iz stava (1) ovog člana fakultet/akademija/centar/institut izdaje indeks čiji sadržaj i oblik, pravilnikom predviđenim Zakonom, propisuje Ministarstvo.

Član 13.**(Stjecanje statusa studenta na specijalističkom studiju)**

- (1) Status studenta stječe se upisom na odgovarajući studijski program Univerziteta.
- (2) U prvu godinu studija kandidati se upisuju u skladu sa planom upisa studenata po fakultetima/akademijama/centrima/institutima, sa podjelom po odsjecima i smjerovima.
- (3) Prijem i upis u prvu studijsku godinu studija vrši se na osnovu konačnih rezultata javnog konkursa.
- (4) Pravo učešća na javnom konkursu imaju državljani Bosne i Hercegovine koji su završili drugi ciklus univerzitetskog obrazovanja, integrirani akademski studij ili diplomski studij po predbolonjskom sistemu studiranja, a koji se u utvrđenom postupku ekvivalencije izjednačava sa drugim ciklusom univerzitetskog obrazovanja odnosno integriranim akademskim studijem.
- (5) Pravo učešća na javnom konkursu imaju i strani državljani sa stečenim odgovarajućim obrazovanjem, u skladu sa Zakonom, konvencijama i međudržavnim ugovorima koji obavezuju Bosnu i Hercegovinu na način i pod uvjetima utvrđenim Zakonom.
- (6) Status studenta stječe se u skladu sa članom 130. Statuta.
- (7) Upisanom studentu iz stava (1) ovog člana fakultet/akademija/centar/institut izdaje indeks čiji sadržaj i oblik, pravilnikom predviđenim Zakonom, propisuje Ministarstvo.

Član 14.

(Ugovor o studiranju)

- (1) Fakultet/akademija/centar/institut i student zaključuju ugovor o studiranju kojim se preciznije uređuju njihova međusobna prava i obaveze.
- (2) Bitni elementi ugovora iz stava (1) ovog člana preciziraju se općim aktom Univerziteta, koji donosi Senat Univerziteta.

Član 15.

(Prava i obaveze studenta i studentski standard)

- (1) Student ima pravo i obavezu da studira po usvojenim i odobrenim pravilima studiranja i nastavnom planu i programu te da bude ispitivan i ocjenjivan u skladu sa pravilima koja su transparentna, pravična i dostupna svakom studentu.
- (2) Prava i obaveze iz studentskog standarda su lična i neprenosiva.
- (3) Student ima pravo na:
  - a) prisustvovanje svim oblicima nastave,
  - b) kvalitetan nastavni proces u skladu sa usvojenim i odobrenim nastavnim planom i programom,
  - c) blagovremeno i tačno informiranje o svim pitanjima koja se odnose na studij,
  - d) da na transparentan način bude upoznat o rasporedu nastave i ispitnim terminima na nivou studijske godine i to u prve dvije sedmice studijske godine,
  - e) ravnopravnost u pogledu uvjeta studija i tretmana na Univerzitetu kao i na povlastice koje nosi status studenta,
  - f) različitost i zaštitu od diskriminacije,
  - g) pravo na zdravstvenu zaštitu u skladu sa Zakonom,
  - h) korištenje biblioteke i drugih usluga koje se pružaju studentima na Univerzitetu, a u skladu sa aktima Univerziteta,
  - i) konsultacije i pomoć akademskog osoblja u savladavanju nastavnog sadržaja, a posebno pri izradi završnog rada,
  - j) slobodu mišljenja i iznošenja ličnih stavova koji su u vezi sa nastavnim sadržajem u toku realiziranja nastavnog procesa,
  - k) evaluaciju rada akademskog osoblja,
  - l) priznavanje i prijenos ECTS-a između visokoškolskih ustanova s ciljem osiguranja mobilnosti,
  - m) učešće u postupku izbora za studentsko predstavničko tijelo i druga tijela ustanovljena Statutom,
  - n) sudjelovanje u radu studentskih organizacija,
  - o) sudjelovanje u radu i odlučivanju tijela Univerziteta, fakulteta/akademije/centra/instituta u skladu sa Statutom,
  - p) zaštitu u slučaju povrede nekog od njegovih prava na način utvrđen Zakonom i Statutom,
  - r) završiti studijski program po kojem je upisan na fakultet/akademiju/centar/institut Univerziteta u roku trajanja jednog ciklusa studija plus dvije studijske godine,

- s) student koji obnavlja studijsku godinu obavezan je pohađati studij prema izmijenjenom nastavnom planu i programu, a u skladu sa Zakonom,
  - t) druga prava predviđena statutom i drugim općim aktima Univerziteta.
- (4) Univerzitet/fakultet/akademija/centar/institut je obavezan/na na svojoj veb-stranici objaviti informacioni paket odnosno studentski vodič koji sadrži informacije o pravima studenata koja ostvaruju tokom studija, kao što je način ostvarivanja zdravstvene zaštite studenata, o sekcijama koje su na raspolaganju studentima i programima mobilnosti, kao i druge relevantne informacije.
- (5) Student ima sljedeće obaveze:
- a) pridržavati se propisanih pravila Univerziteta,
  - b) ispunjavati nastavne i druge obaveze,
  - c) iskazivati poštovanje prema pravima nastavnog, stručnog i administrativnog osoblja, kao i pravima drugih studenata na Univerzitetu,
  - d) uredno izvršavati svoje studijske obaveze i učestvovati u akademskim aktivnostima,
  - e) druge obaveze utvrđene Zakonom i Statutom.

Član 16.

(Mirovanje prava i obaveza studenta)

- (1) Prava i obaveze studenta miruju u slučajevima utvrđenim Zakonom i Statutom.
- (2) Univerzitet odnosno fakultet/akademija/centar/institut može na zahtjev studenta odobriti da mu iz opravdanih razloga određeno vrijeme, a najduže godinu dana, miruju prava i obaveze.
- (3) Pod opravdanim razlozima podrazumijevaju se slučajevi:
  - a) trajanja teške bolesti zbog koje student nije mogao pohađati nastavu i polagati ispite,
  - b) trajanja porodijskog odsustva,
  - c) drugi slučajevi utvrđeni Statutom.
- (4) Postojanje opravdanih razloga iz stava (3) ovog člana student potvrđuje dostavljanjem dokaza rukovodiocu fakulteta/akademije/centra/instituta, izdatog od nadležne javne zdravstvene ustanove, odnosno drugog pravnog lica ili nadležnog organa relevantnog za svaki konkretni slučaj.
- (5) Rukovodilac fakulteta/akademije/centra/instituta donosi odluku po zahtjevu studenta iz stava (2) ovog člana, zadržavajući pravo na provjeru opravdanosti razloga iz stava (3) ovog člana.
- (6) Student kojem ne miruju prava i obaveze, a koji ne upiše narednu odnosno ne obnovi upis u istu studijsku godinu, gubi status studenta.

Član 17

(Promjena statusa studenta)

- (1) Ako je student koji plaća školarinu u određenoj studijskoj godini položio sve ispite iz te godine i postigao prosječnu ocjenu najmanje osam, može dobiti javno finansirano mjesto za nastavak studija na tom ciklusu.
- (2) Odluku iz stava (1) donosi vijeće fakulteta/akademije/centra/instituta pod uvjetom da fakultet/akademija/centar/institut posluje pozitivno u prethodnoj kalendarskoj godini i da

takav prelazak neće ugroziti finansijsko poslovanje tog fakulteta/akademije/centra/instituta. Odluka se donosi za jednu akademsku godinu.

- (3) Redovni student koji se finansira sredstvima osnivača na Univerzitetu ima pravo u toku prvog ciklusa studija odnosno integriranog studija jedanput obnoviti studijsku godinu zadržavajući taj status.
- (4) Ukoliko redovni student više od jednom obnovi godinu studija u toku prvog ciklusa studija odnosno integriranog studija, gubi status budžetski finansiranog studenta, ali može nastaviti studij u statusu redovnog samofinansirajućeg studenta.
- (5) U slučaju kada redovni student koji se finansira sredstvima osnivača izgubi ili promijeni status u skladu sa ovim članom, fakultet/akademija/centar/institut je obavezan/na omogućiti nastavak studija u statusu redovnog studenta koji se finansira sredstvima osnivača za broj studenata koji je izgubio taj status, uz obavezu da uživanje tog prava osigura rangirajući studente isključivo na osnovu prosjeka ocjena ostvarenog u protekloj studijskoj godini.
- (6) Kada se na rang-listi studenata iz stava (5) ovog člana nađu dva ili više studenata sa identičnom prosječnom ocjenom ostvarenoj u protekloj studijskoj godini, a broj izgubljenih javno finansiranih mjesta iz stava (4) je manji od tog broja, fakultet/akademija/centar/institut će izvršiti odabir studenata iz stava (5) ovog člana na osnovu prosjeka ocjena u toku cjelokupnog studija, kao i po dužini trajanja studija (obnova studijske godine).
- (7) U slučaju kada redovni student želi promijeniti status u vanrednog studenta, odnosno studenta koji uči na daljinu, dužan je podnijeti zahtjev prodekanu za nastavu fakulteta/akademije/centra/instituta. Ukoliko se odobri promjena statusa, student je obavezan izmiriti troškove studija po važećem cjenovniku za cijelu studijsku godinu.
- (8) U slučaju kada redovni student zasnjuje radni odnos, dužan je obavijestiti studentsku službu fakulteta/akademije/centra/instituta i podnijeti zahtjev za promjenu statusa (vanredni student ili student koji uči na daljinu) i izmiriti troškove studija za cijelu studijsku godinu ukoliko na fakultetu/akademiji/centru/institutu postoji organiziran vanredni studij. U slučaju da se studij organizira isključivo kao redovni studij, student zasnivanjem radnog odnosa gubi status.

III ORGANIZACIJA STUDIJA

Član 18.

(Obim i struktura studija i studijskog programa)

- (1) Univerzitet odnosno fakulteti/akademije/centri/instituti organiziraju i izvode studij iz naučnih i umjetničkih polja/oblasti/grana za koje su matični.
- (2) Studijski programi podijeljeni su na studijske godine i semestre.
- (3) Obim studijskog programa iznosi 60 ECTS studijskih bodova u jednoj studijskoj godini, odnosno 30 ECTS studijskih bodova u jednom semestru. Odstupanja se mogu odnositi na izborne predmete koje student dodatno bira, bodove za naučnoistraživački rad, pohađanje programa necikličnog obrazovanja i ostvarene dodatne prakse u nastavnim bazama.
- (4) Broj studijskih bodova za pojedini predmet određuje se prema ukupnom opterećenju studenta (teorijska i/ili praktična nastava, vježbe, terenska nastava, klinička praksa, stručna

praksa, domaći zadaci, projekti, seminarski radovi i sl.), kao i vremenu potrebnom za učenje prilikom pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanje (provjere znanja tokom semestra i završni ispit).

- (5) Jedan ECTS studijski bod (kredit) predstavlja 25 sati ukupnog opterećenja studenta kroz sve oblike njegovog rada na određenom predmetu, odnosno do 30 sati ukupnog opterećenja kada su u pitanju studijski programi Grupacije medicinskih nauka.
- (6) Nastava se izvodi i u nastavnim bazama gdje se može realizirati teorijska nastava, vježbe, seminari, praktični rad, stručna praksa i drugi vidovi praktičnog osposobljavanja studenata utvrđeni studijskim programom, kao i ispiti.
- (7) Fakulteti/akademije/centri/instituti mogu organizirati praktičnu nastavu u nastavnim bazama u skladu sa svojom matičnom djelatnošću i odlukom o statusu nastavne baze.
- (8) Uvjeti pod kojima se realizira praktična nastava u nastavnim bazama bliže se reguliraju sporazumom između fakulteta/akademije/centra/instituta i ustanove koja ima status nastavne baze.

Član 19.

(Studijski program)

- (1) Studijski program je odobren i praktično provodiv skup informacija, pravila i uputstava za realizaciju konkretnog studija na jednom/oj ili više fakulteta/akademija/centara/instituta Univerziteta.
- (2) Studijski program u formi dokumenta obavezno sadrži:
  - a) naziv studijskog programa,
  - b) karakterizaciju studijskog programa (prvi, drugi ciklus, integrirani studij, specijalistički studij, stručni studij),
  - c) naziv nosioca studijskog programa,
  - d) okvirni opis studija,
  - e) opće ciljeve studijskog programa,
  - f) ciljeve studijskog programa izražene kroz ishode učenja (znanja, vještine i kompetencije) studenata koji ga završe,
  - g) trajanje studijskog programa,
  - h) stručno i/ili naučno zvanje koje se stječe završetkom studijskog programa,
  - i) uvjete upisa na studijski program,
  - j) plan studijskog programa sa predmetima i drugim obavezama studenata predstavljenim po semestrima i godinama studija,
  - k) predstavljene nastavne predmete sa sljedećim informacijama za svaki predmet:
    - naziv predmeta,
    - šifra predmeta,
    - status predmeta (obavezni, izborni, zajednički),
    - broj ECTS bodova koje predmet nosi,
    - preduvjeti za pohađanje nastave na predmetu,
    - sadržaj nastave na predmetu,
    - načini izvođenja nastave na predmetu,
    - broj sati predavanja, vježbi i drugih obaveznih oblika nastavnog rada,

- ukupan broj kontakt-sati,
  - ishodi učenja,
  - načini provjere i vrednovanja znanja i napredovanja studenata,
  - načini polaganja ispita,
  - literatura (obavezna i dopunska) na osnovu koje se vrši priprema za polaganje ispita i druge provjere znanja iz nastavnog predmeta,
- l) strukturu i ukupan obim praktične nastave i praktičnog osposobljavanja studenata,
- m) informacije o završnom radu, ukoliko je predviđen studijskim programom,
- n) odredbe o tome da li i pod kojim uvjetima studenti koji su prekinuli studij ili su izgubili pravo studiranja mogu nastaviti studij i
- o) informacije o nastavnicima – nosiocima predmeta sa njihovim skraćenim biografijama.

Član 20.

(Studijski programi nastavničkih usmjerenja)

- (1) Nastavni proces iz studijskih programa nastavničkih usmjerenja realizira se kao sadržajno integrirani studij prvog i drugog ciklusa studija i vrednuje se sa minimalno 300 ECTS bodova.
- (2) Prvi ciklus studija se vrednuje sa minimalno 240 ECTS bodova i u zbiru sa drugim ciklusom studija iznosi minimalno 300 ECTS bodova.
- (3) Nakon završenog prvog ciklusa studija student stječe akademsku titulu odnosno stručno zvanje bakalaureata, a nakon drugog ciklusa studija stječe akademsku titulu odnosno stručno zvanje magistra.
- (4) Nastavni proces iz stava (1) ovog člana organizira se na način da su nastavni sadržaji međusobno povezani i adekvatno zastupljeni po semestrima i studijskim godinama, tako da se osigurava jedinstvo nastavnog procesa kao i odgovarajuća zastupljenost nastavnih sadržaja iz psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe nastavnih predmeta.

Član 21.

(Ishodi učenja i Standard kvalifikacije za obrazovanje nastavnika)

- (1) Studijski program nastavničkog usmjerenja sadrži minimalno 60 ECTS bodova za psihološko-pedagošku i metodičko-didaktičku grupu nastavnih predmeta od čega minimalno 3 ECTS za podučavanje iz područja inkluzivnog obrazovanja.
- (2) Minimalno 30 ECTS bodova realizira se kao praktična nastava, što sa nastavom iz stava (1) ovog člana iznosi minimalno 90 ECTS.
- (3) Sadržaj obaveznih nastavnih predmeta iz stava (1) ovog člana vodi ka ishodima učenja definiranim prema Evropskim kvalifikacijskim okvirom i Standardom kvalifikacije za obrazovanje nastavnika.
- (4) Senat Univerziteta usvaja jezgru programskih sadržaja iz psihološko-pedagoške i didaktičke grupe predmeta, a u skladu sa usvojenim ishodima iz stava (3) ovog člana.

IV ORGANIZACIJA I REALIZACIJA STUDIJSKE GODINE I NASTAVE

Član 22.

(Organizacija studijske godine)

- (1) Studijska godina počinje 1. oktobra, a završava se 30. septembra.
- (2) Studijska godina se organizira u dva semestra: zimskom i ljetnom.
- (3) Nastava na prvom ciklusu studija, stručnom i integriranom studiju u zimskom semestru počinje prvog ponedjeljka u oktobru, a u ljetnom semestru četvrtog ponedjeljka u februaru i traje po 15 sedmica kontinuiranih aktivnosti.
- (4) Nastava na drugom ciklusu studija i specijalističkom studiju u zimskom semestru počinje drugog ili trećeg ponedjeljka u oktobru, s tim da se nastava u punom fondu sati ima izvesti do završetka zimskog semestra kao i na prvom ciklusu studija, a u ljetnom semestru četvrtog ponedjeljka u februaru i traje po 15 sedmica kontinuiranih aktivnosti.
- (5) Početak nastave na interdisciplinarnom studiju može se prilagoditi specifičnostima i zahtjevima pojedinog interdisciplinarnog studijskog programa.
- (6) Ispiti traju najduže šest sedmica nakon završene nastave.
- (7) Dopunska nastava se organizira po potrebi radi pomoći studentu da se pripremi za polaganje popravnog ispita.
- (8) Ovjera semestra i godine obavezna je za sve studente.
- (9) Na osnovu ovjerenog semestra i godine utvrđuje se koliko je student postigao ECTS studijskih bodova.
- (10) Detaljan kalendar organizacije i realizacije studijskih programa za studijsku godinu utvrđuje i objavljuje Senat Univerziteta na svojoj veb-stranici najkasnije 60 dana prije početka nastave. Fakulteti/akademije/centri/instituti svoje kalendare aktivnosti objavljuju na vlastitim veb-stranicama prije početka nastave.

Član 23.

(Prijavljivanje predmeta)

- (1) Student je obavezan prijaviti izborne predmete koje želi slušati i polagati u narednoj studijskoj godini prilikom upisa u semestar u kojem se predmet izvodi.
- (2) Prijavljivanje predmeta se vrši putem jedinstvenog studentskog informacionog sistema.
- (3) Predmeti koje je student prijavio ne mogu se mijenjati nakon njihove verifikacije.
- (4) Posebno nadareni studenti imaju mogućnost prijave predmeta i više od 60 ECTS bodova po godini u skladu sa članom 4. ovih pravila.

Član 24.

(Organizacija nastave)

- (1) Nastava se organizira i izvodi prema utvrđenom rasporedu sati.
- (2) Fakulteti/akademije/centri/instituti su obavezni objaviti raspored sati na oglasnoj ploči i veb-stranici najkasnije 10 dana prije početka nastave.
- (3) Raspored sati sadrži: naziv studijskog programa, studijsku godinu, naziv predmeta, vrijeme (dan, sat) održavanja nastave, mjesto održavanja nastave (sale, laboratorije), ime(na) nastavnika i druga uputstva o nastavi.

- (4) Ukoliko se na studijsku grupu ili na pojedini izborni predmet u jednoj akademskoj godini upiše manje od pet studenata, vijeće fakulteta/akademije/centra/instituta može donijeti odluku o drugačijem načinu organizacije nastave od predviđenog studijskim programom.

Član 25.

(Realizacija nastave)

- (1) Predmetni nastavnik obavezan je da u prvoj sedmici nastave upozna studente s planom rada na predmetu i dostavi ga studentima u pisanoj formi i/ili putem veb-stranice predmeta/elektronskoj formi.
- (2) Promjena rasporeda sati i plana rada u toku nastave, u pravilu, nije dopuštena.
- (3) U izuzetnim slučajevima, ako dođe do nužne promjene rasporeda sati i plana rada, predmetni nastavnik je obavezan, najkasnije 24 sata prije promjene, transparentno i javno obavijestiti studente o tome.
- (4) Za izvođenje svih oblika nastave (predavanja, vježbi, terenske nastave, seminara, praktičnog rada, individualnog rada, praktične nastave i umjetničke nastave), kao i za praćenje aktivnosti studenata i provjeru njihovog znanja na osnovu nastavne literature koja je naznačena u nastavnom planu i programu odgovoran je predmetni nastavnik u skladu sa obavezama utvrđenim nastavnim planom i programom.
- (5) U skladu sa Zakonom i Statutom nastavnici, u pravilu, izvode teoretsku nastavu, terensku nastavu, seminare, individualnu nastavu, praktičnu nastavu i umjetničku nastavu, a po potrebi i vježbe, a saradnici u nastavi vježbe i dio terenske nastave.
- (6) Pojedini oblici nastave predviđeni za redovni studij mogu se organizirati u formi „učenja na daljinu” (distance learning, virtual teaching, blended learning i sl.), ali ne u obimu većem od 20% od ukupnog fonda sati za redovni studij.
- (7) Praktični rad i stručna praksa u obimu od najmanje 30 ECTS mogu se organizirati i realizirati kao sastavni dio nastave u sjedištu Univerziteta odnosno fakulteta/akademije/centra/instituta ili na mjestu njihove realizacije, odnosno u nastavnoj bazi fakulteta/akademije/centra/instituta i drugim organizacijama i institucijama sa kojima isti/a ima ugovor, o čemu se vodi uredna evidencija/dnevnik rada uz uvažavanje specifičnosti teoloških fakulteta.
- (8) Praktični rad je obavezni dio studiranja nastavničkih usmjerenja i pomagačkih struka, što podrazumijeva obaveznu praksu u obimu utvrđenom studijskim programom (ne manjim od 3 ECTS) u obrazovnim/odgojnim institucijama ili organizacijama koje se bave obrazovanjem i odgojem djece i osoba sa poteškoćama u razvoju, što čini sastavni dio prakse od 30 ECTS.

Član 26.

(Prisustvo na nastavi)

- (1) Studenti u statusu redovnog studenta obavezni su prisustvovati svim oblicima nastave minimalno 80% od ukupnog fonda sati po predmetu.
- (2) Prisustvo na nastavi je uvjet za ovjeru urednog pohađanja nastave.

- (3) O urednom pohađanju svih oblika nastave vodi se evidencija za svaki predmet i oblik studija na usvojenom obrascu. Ukoliko fakultet/akademija/centar/institut stekne uvjete za elektronsko vođenje evidencije, ista će se primjenjivati.
- (4) Redovni student može, u opravdanim slučajevima kao što su bolest, specifični događaji u porodici, učešće u značajnim studentskim aktivnostima i takmičenjima i radu tijela i organa Univerziteta/fakulteta/akademije/centra/instituta i drugim izuzetnim okolnostima, odsustvovati sa nastave i u procentu većem od navedenog u stavu (1), za šta je obavezan pribaviti valjan dokaz, s tim da ukupno prisustvo na nastavi iznosi minimalno 60%.
- (5) Odluku o pravdanju odsustva u slučajevima i pod uvjetima navedenim u stavu (4) donosi dekan na prijedlog prodekana za nastavu samo ukoliko je to moguće uzimajući u obzir strukturu i obim studijskog programa pojedinog fakulteta/akademije/centra/instituta.

Član 27.

(Konsultacije)

- (1) Predmetni nastavnik je obavezan da u toku realizacije nastave, izvršavanja samostalnih zadataka studenata i njihovih priprema za savladavanje nastavno-naučnih sadržaja i provjeru znanja pomogne studentima organiziranjem i održavanjem redovnih konsultacija.
- (2) Termini za konsultacije u toku sedmice moraju biti usklađeni sa planom realizacije nastave, tako da su prilagođeni obavezama akademskog osoblja, kao i potrebama studenata.
- (3) Konsultacije mogu biti organizirane u vidu kabinetskih ili konsultacija u učionici, korištenjem e-maila i drugih vidova elektronskih komunikacija, uz obavezu da se najmanje pet školskih sati sedmično planira za kabinetske konsultacije.
- (4) Termini konsultacija moraju biti javno oglašeni na veb-stranicama predmeta i oglasnim pločama i o održavanju kabinetskih konsultacija se vodi uredna evidencija na način utvrđen Statutom.

Član 28.

(Supervizor studijske godine)

- (1) U cilju efikasnije i uspješnije realizacije nastavnog procesa dekan može imenovati supervizora iz reda akademskog osoblja koje izvodi nastavu na godini na kojoj je supervizor, najmanje jednog po godini studija. Zbog specifičnosti pojedinih fakulteta/akademije/centara/instituta, dekan može imenovati supervizora i za više studijskih godina u zavisnosti od broja studenata, odnosno više supervizora na jednoj studijskog godini odnosno odsjeku.
- (2) Supervizor iz stava (1) organizira sastanke sa studentima na kojima se kandidiraju i raspravljaju sva pitanja o organizaciji i realizaciji nastave i ispita, o čemu redovno izvještava dekana.

V ISPITI I OCJENJIVANJE

Član 29.

(Prijavljivanje ispita)

- (1) Prijavljivanje završnih ispita obavezno se vrši putem jedinstvenog studentskog informacionog sistema u terminima predviđenim kalendarima realizacije nastave i ispita fakulteta/akademija/centara/instituta.
- (2) Samo studenti koji su uredno pohađali nastavu i prijavili završni ispit putem jedinstvenog studentskog informacionog sistema ostvaruju pravo na polaganje završnog ispita.

Član 30.

(Dinamika i transparentnost ispita)

- (1) Provjera znanja vrši se kontinuirano dodjeljivanjem poena za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra. Najmanje jedna provjera znanja u toku semestra treba biti parcijalni ispit. Utvrđeni elementi vrednovanja pojedinih aktivnosti odnosno propisani oblici provjere znanja obavezno se provode kao jedinstvena cjelina u tekućoj studijskoj godini.
- (2) Zadaci predviđeni za individualni rad studenta (seminari, projekti, zadaće i dr.) moraju biti ravnomjerno raspoređeni u toku semestra. Ukupni obim ovih zadataka mora biti usaglašen sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno dodijeljenom broju ECTS kredita.
- (3) Student može biti opterećen polaganjem najviše jednog ispita na istoj studijskoj godini u istom danu, uz uvažavanje specifičnosti studijskih programa teoloških fakulteta i umjetničkih akademija.
- (4) Svi oblici provjere znanja su javni.
- (5) Ukoliko je na osnovu uredno podnesene prijave za završni ispit prijavljen samo jedan student, predmetni nastavnik treba osigurati princip javnosti polaganja ispita.
- (6) U vezi sa postupkom provjere znanja članu akademskog osoblja zabranjeno je od studenata zahtijevati kupovinu literature (priručnici, udžbenici, knjige) koja je u vezi sa predmetom provjere znanja.

Član 31.

(Oblici i trajanje provjere znanja)

- (1) Oblici provjere znanja mogu biti pisani, usmeni, praktični i kombinirani.
- (2) Pojedinačna pisana provjera znanja smije trajati od 30 do 180 minuta, usmena do 60 minuta, praktična do 60 minuta, a kombinirana maksimalno jednako zbiru trajanja kombinacija od kojih je provjera znanja sastavljena.
- (3) Rezultati ispita moraju biti objavljeni u roku od pet radnih dana od dana održavanja ispita na oglasnoj ploči i/ili veb-stranici predmeta, uz obavezno oglašavanje termina u kojem student može izvršiti uvid u svoj rad.
- (4) Pisani ispitni radovi čuvaju se do kraja studijske godine u kojoj su studenti polagali ispit.

Član 32.

(Vrednovanje znanja studenta tokom nastave)

- (1) Rad studenata prati se i ocjenjuje kontinuirano u toku jednog semestra odnosno studijske godine.
- (2) Znanje i rad studenata provjerava se i ocjenjuje tokom nastave, o čemu se vodi evidencija na način i u obrascima koje su utvrđeni odlukom vijeća fakulteta/akademije/centra/instituta, a konačna ocjena se utvrđuje na završnom ispitu.
- (3) Predmetni nastavnik je obavezan na zahtjev studenta pružiti mu uvid u postignuti procent vještina, kompetencija i znanja za svaki segment ocjenjivanja, a evidenciju iz stava (2) javno oglašiti putem oglasne ploče i veb-stranice predmeta prije završnog ispita.
- (4) U strukturi ukupnog broja poena najmanje 50 procenata mora biti za aktivnosti i provjere znanja u toku semestra.
- (5) Ako student za predviđene aktivnosti u okviru cjelovitog programa nastavnog predmeta ostvari broj bodova koji zadovoljava uvjete za prolaznu ocjenu, takvom studentu se može upisati prolazna ocjena bez dodatne provjere znanja u skladu sa silabusom nastavnog predmeta.
- (6) Student na završnom ispitu ne polaže gradivo ispita u oblicima koje je tokom semestra uspješno okončao, izuzev kada želi poboljšati broj osvojenih bodova. U tom slučaju polaže cjelokupnu nastavnu materiju.
- (7) Ako student za predviđene aktivnosti i provjere znanja tokom semestra osvoji broj bodova koji zadovoljava uvjete za prolaznu ocjenu, takvom studentu se može upisati prolazna ocjena bez dodatne provjere znanja u skladu sa silabusom nastavnog predmeta.

Član 33.

(Ispitni rokovi)

- (1) Završni ispit se polaže u redovnom, popravnom i septembarskom ispitnom roku. Nakon završetka posljednje, petnaeste sedmice semestra, studenti imaju jednu (šesnaestu) slobodnu sedmicu za pripremanje završnih ispita. Završni ispiti u redovnom terminu organiziraju se u sedamnaestoj i osamnaestoj sedmici semestra. Vrijeme između završnog ispita u redovnom terminu i završnog ispita u popravnom terminu iznosi dvije sedmice.
- (2) Za predmete odslušane u zimskom semestru redovni i popravni ispitni rok održavaju se u zimskom ispitnom roku, a za predmete odslušane u ljetnom semestru redovni i popravni ispitni rok održavaju se u ljetnom ispitnom roku.
- (3) Studenti u septembarskom ispitnom roku mogu polagati ispite u dva termina, najkasnije do 30. septembra tekuće godine.
- (4) U prvom ispitnom terminu septembarskog roka iz prethodnog stava student ima pravo polagati sve ispite za koje ispunjava uvjete da može pristupiti ispitu odnosno provjeri znanja. U drugom ispitnom terminu septembarskog ispitnog roka student ima pravo polagati samo jedan ispit.
- (5) Ispitnim terminima iz prethodnog stava ovog člana mogu pristupiti studenti koji su ostvarili pravo polaganja završnih ispita tokom ljetnog i zimskog semestra u skladu sa silabusom predmeta.

- (6) Ako je organizirana blok-nastava, završni ispit organizira se u sedmici nakon održane nastave, a popravni ispit nakon dvije sedmice. Ispitni termini ne smiju remetiti održavanje redovne nastave.
- (7) Studenti koji su upisali apsolventski staž mogu pristupiti polaganju nepoloženih ispita u svim ispitnim rokovima.

Član 34.

(Konsultacije i dopunska nastava između ispitnih rokova)

- (1) Između održavanja završnih ispita u redovnom i popravnom terminu akademsko osoblje može organizirati konsultacije za studente.
- (2) Nastavno osoblje po potrebi izvodi i dopunsku nastavu radi pomoći studentima koji nisu ispunili sve predispitne obaveze da se pripreme za polaganje popravnog ispita.
- (3) Konsultacije i/ili dopunska nastava naročito se organiziraju za studente navedene u članu 5. ovih pravila.

Član 35.

(Ocjenjivanje studenata)

- (1) Konačan uspjeh studenta nakon svih predviđenih oblika provjere znanja vrednuje se i ocjenjuje sistemom uporedivim sa ECTS sistemom, kako slijedi:
  - 10 (A) – (izuzetan uspjeh, bez grešaka ili sa neznatnim greškama), nosi 95–100 poena,
  - 9 (B) – (iznad prosjeka, sa ponekom greškom), nosi 85–94 poena,
  - 8 (C) – (prosječan, sa primjetnim greškama), nosi 75–84 poena,
  - 7 (D) – (općenito dobar, ali sa značajnijim nedostacima), nosi 65–74 poena,
  - 6 (E) – (zadovoljava minimalne kriterije), nosi 55–64 poena,
  - 5 (F, FX) – (ne zadovoljava minimalne kriterije), manje od 55 poena.
- (2) Izuzetno od stava (1) za pojedine predmete odnosno obaveze koje studenti imaju, a u skladu sa nastavnim planom i programom studijskog programa, kao što su studentska praksa, obavezan rad na klinici i slično, vrednovanje uspjeha i ocjenjivanje ne mora biti brojčano iskazano.
- (3) U slučaju da nijedan student ne postigne 95 poena, što predstavlja minimum za ocjenu 10, skala iz prethodnog stava može se korigirati prema najboljem postignutom uspjehu, na prvom ispitnom roku.
- (4) Predmetni nastavnik može nagraditi dodatnim poenima (maksimalno pet bodova) posebno uspješne kao i studente koji su pokazali izuzetan napredak tokom nastave i kontinuiranih provjera znanja tokom semestra, kao i omogućiti studentima dodatne obaveze u cilju postizanja bolje ocjene.
- (5) Dekan je obavezan pokrenuti i provesti postupak ispitivanja okolnosti u vezi sa izuzetno niskim i visokim odstupajućim stepenom prolaznosti i prosječnom ocjenom na pojedinim predmetima u odnosu na ostale predmete ili u odnosu na prosječnu prolaznost i ocjenu za studijski program u toj studijskoj godini.

Član 36.**(Upisivanje ocjena)**

- (1) U indeks se upisuju samo prolazne ocjene i to i brojčane i slovne (od 6 do 10, odnosno od E do A), ovjerene potpisom ispitivača.
- (2) U bazu podataka jedinstvenog studentskog informacionog sistema upisuju se ocjene od 5 do 10 (F, FX do A) najkasnije dvadeset radnih dana od dana objavljivanja rezultata ispita.
- (3) Ocjena 5 se upisuje studentima koji su izašli na završni ispit, ali nisu zadovoljili minimum od 55% uspješnosti.
- (4) Studentima koji su prijavili završni ispit, a nisu se pojavili na istom, u bazu podataka jedinstvenog studentskog informacionog sistema upisuje se „nije pristupio ispitu“.
- (5) U slučajevima iz člana 35. stav (2) studentu se u indeks i u bazu podataka jedinstvenog studentskog informacionog sistema upisuje „ispunio obaveze“ odnosno „nije ispunio obaveze“.

Član 37.**(Pravila ponašanja studenata na ispitu)**

- (1) Za vrijeme polaganja pisanog ispita nije dozvoljeno:
  - prepisivanje, razgovaranje ili okretanje,
  - imati uključen mobilni ili ikakav drugi audio ili vizuelni nosač/prijenosnik informacija o postavljenom pitanju, osim ako priroda ispitnog zadatka ne zahtijeva ili dozvoljava upotrebu digitalne tehnologije,
  - nepravovremeno predavanje testa nakon što je nastavnik dao znak da je vrijeme za pisanje testa završilo,
  - nepravovaljano predavanje testa, zaokruživanje odgovora nakon što je nastavnik dao znak da je vrijeme za pisanje testa isteklo,
  - bilo kakvo korištenje literature o postavljenom pitanju, izuzev ako silabusom nastavnog predmeta nije predviđeno korištenje iste tokom pisanog ispita (open book examination).
- (2) Za vrijeme polaganja usmenog ispita nije dozvoljeno:
  - dopisivanje, razgovaranje ili ikakva saradnja među studentima, osim ako ispitivač ne ocijeni da je takav način rada poželjan ili potreban,
  - korištenje literature o postavljenom pitanju ili ikakvih drugih vizuelnih nosača informacija o postavljenom pitanju, osim ako ispitivač ne ocijeni da je takav način rada poželjan ili potreban,
  - imati uključen mobilni ili ikakav drugi audionosač informacija o postavljenom pitanju, osim ako priroda ispitne komunikacije s ispitivačem ne zahtijeva upotrebu digitalnih medija.
- (3) Za vrijeme izvođenja praktičnog ispita nije dozvoljeno:
  - pristupiti realizaciji/prezentaciji praktičnog djela ispita bez konsultacije s nastavnikom/saradnikom,
  - pristupiti realizaciji/prezentaciji praktičnog dijela ispita bez odgovarajuće pripreme,
  - ne poštivati pravila struke/laboratorije prilikom realizacije.

- (4) U svim navedenim slučajevima kršenja pravila ponašanja ispit se vrednuje sa 0 poena, te povlači disciplinsku odgovornost studenta u skladu sa članom 173. Statuta.

Član 38.

(Žalba na ocjenu i komisijski ispit)

- (1) Student koji nije zadovoljan postignutom ocjenom na ispitu može u roku od dva radna dana od dana objavljivanja rezultata ispita na oglasnoj ploči pisano tražiti da ispit ponovi pred komisijom.
- (2) Zahtjev za ponavljanje ispita iz stava (1) ovog člana mora biti obrazložen.
- (3) Dekan imenuje predsjednika i dva člana komisije u roku od 24 sata od primanja zahtjeva ako ocijeni da je zahtjev opravdan, s tim da jedan član komisije mora biti iz drugog nastavnog predmeta, a ispitivač, čijom ocjenom student nije bio zadovoljan, ne može biti predsjednik komisije.
- (4) Dekan određuje termin polaganja ispita u roku od tri dana od podnošenja osnovanog zahtjeva studenta.
- (5) U slučaju zahtjeva iz stava 1. ovog člana, pisani ispit ili pisani dio ispita neće se ponoviti pred komisijom, već će postojeći ocijenjeni pisani rad komisija ponovo pregledati i ocijeniti, dok je ponavljanje usmenog ispita ili usmenog dijela ispita pred komisijom obavezno.
- (6) Prilikom utvrđivanja ocjene komisija će uzimati u obzir sve verificirane rezultate rada studenta u toku nastave.
- (7) Odluka komisije se donosi većinom glasova i konačna je.
- (8) Student može tražiti komisijski ispit najviše dva puta u toku jedne studijske godine.
- (9) Ukoliko student, najkasnije sedam dana prije održavanja ispita, podnese obrazložen zahtjev za izuzeće predmetnog nastavnika, dekan je u obavezi da u roku od tri dana donese odluku o osnovanosti podnesenog zahtjeva.

Član 39.

(Komisijsko polaganje ispita zbog izuzeća predmetnog nastavnika)

- (1) Student ima pravo da najkasnije sedam dana prije održavanja ispita podnošenjem obrazloženog zahtjeva dekanu zatraži izuzeće predmetnog nastavnika iz provođenja ispita.
- (2) Dekan je u obavezi da u roku od tri dana donese odluku o osnovanosti podnesenog zahtjeva. Prije donošenja odluke dekan će zatražiti očitovanje predmetnog nastavnika čije se izuzeće traži. Izostanak očitovanja nastavnika ne priječi nastavak postupka izuzeća.
- (3) Ukoliko procijeni da je zahtjev studenta za izuzeće predmetnog nastavnika osnovan, dekan imenuje tročlanu kvalificiranu komisiju koja će provesti ispit, a u čijem sastavu ne može biti nastavnik čije je izuzeće student zahtijevao.
- (4) Kod razmatranja zahtjeva za izuzeće nastavnika iz stava (1) ovog člana dekan će posebno, pored zakonskih osnova za izuzeće, uzeti u obzir i sljedeće: eventualni sukob interesa, eventualno pokrenut disciplinski postupak protiv nastavnika i eventualno ranije nekorektno ocjenjivanje istog studenta od istog nastavnika potvrđeno komisijskim polaganjem ispita.
- (5) Komisijski ispit, organiziran po osnovu zahtjeva studenta iz stava (1) ovog člana, održava se u ranije utvrđenom terminu za polaganje ispita pred predmetnim nastavnikom.

Član 40.

(Prelazak u narednu studijsku godinu)

- (1) Student ima pravo prenijeti u narednu godinu unutar jednog ciklusa studija najviše 12 (dvanaest) ECTS kredita bez obzira na broj predmeta ili najviše dva nepoložena predmeta ukoliko oni nose više od 12 (dvanaest) ECTS kredita, pod uvjetom da nepoloženi predmeti koji se prenose u narednu studijsku godinu nisu preduvjet za slušanje drugog/drugih predmeta u narednoj studijskoj godini.
- (2) Student koji u toku studijske godine izvrši sve obaveze izuzev položenog završnog ispita nije obavezan ponovo prisustvovati nastavi iz tog nastavnog predmeta u godini koju obnavlja.
- (3) Studentu koji obnavlja godinu studija fakultet/akademija/centar/institut može, u skladu sa svojim mogućnostima i kapacitetima, dozvoliti pohađanje nastave i polaganje nastavnih predmeta iz naredne godine studija pod uvjetom da ukupno opterećenje studenta po semestru ne prelazi 30 ECTS-a.
- (4) Studentu koji obnavlja godinu studija odnosno koji je prenio ispit u narednu studijsku godinu priznaju se ostvareni poeni i uredno izvršene obaveze i to u trajanju jedne studijske godine.

Član 41.

(Apsolventski staž)

- (1) Student koji je u posljednjoj studijskoj godini odslušao sve predmete zadržava status studenta narednu studijsku godinu (apsolventski staž) i ima pravo polagati nepoložene ispite u svim ispitnim rokovima u toku studijske godine.
- (2) Ukoliko student u vremenskom periodu iz stava (1) ovog člana ne položi nepoložene ispite, dužan je obnoviti studijsku godinu.
- (3) Ukoliko je student položio sve ispite, izuzev završnog rada, ima pravo braniti završni rad u toku studijske godine, bez obzira na ispitne rokove utvrđene Zakonom, Statutom i ovim pravilima.

VI VANREDNI STUDIJ I STUDIJ NA DALJINU

Član 42.

(Ciljevi organizacije vanrednog studija i studija na daljinu)

Vanredni studij i studij na daljinu (Distance Learning – DL) organizira se radi:

- a) osiguranja šireg pristupa visokom obrazovanju,
- b) prilagođavanja studentima koji zbog svojih profesionalnih i drugih obaveza nisu u mogućnosti prisustvovati redovnom izvođenju nastave,
- c) osiguranja dostupnosti pojedinih programa novim ili širim skupinama studenata,
- d) internacionalizacije studijskih programa,
- e) prilagođavanja potrebama učenja uz rad ili odabranom stilu života,
- f) omogućavanja studentima kojima odgovara fleksibilan način studiranja da studiraju i putem interneta – učenjem na daljinu,

- g) podrške klasičnoj nastavi,
- h) omogućavanja nezavisnosti mjesta i vremena održavanja nastave,
- i) omogućavanja samoorganiziranja vremena za učenje.

Član 43.

(Realizacija vanrednog studija i studija na daljinu)

- (1) Vanredni studij i studij na daljinu organizira se po semestrima, kao i nastava na redovnom studiju.
- (2) Vanredni studij je studij koji se realizira u fondu sati prilagođenom studentima koji nisu u mogućnosti pohađati redovni studij.
- (3) Studij na daljinu je formaliziran sistem edukacije studenata kojim se korištenjem kompjuterskih tehnologija i interaktivnih nastavnih materijala osigurava pristup nastavnom procesu.
- (4) Nastava „u učionici“ podrazumijeva:
  - a) za vanredni studij – održavanje nastave fizičkim prisustvom profesora i studenata u učionici (in class), odnosno u prostorijama organizacione jedinice,
  - b) za studij na daljinu – održavanje nastave u virtuelnoj učionici, koja se odvija posredstvom interneta, odnosno DL-platforme (sa udaljenih lokacija profesora i studenata).

Član 44.

(Organizacija vanrednog studija i studija na daljinu)

- (1) Nastava se organizira za vanredne studente i to najmanje jednu trećinu fonda sati kao redovni studij i o tome se vodi uredna evidencija.
- (2) Nastava putem studija na daljinu („u virtuelnoj učionici“) organizira se za studente koji studiraju učenjem na daljinu i to najmanje jednu trećinu fonda sati kao redovni studij i o tome se vodi uredna evidencija.
- (3) Vanredni studenti i studenti koji studiraju učenjem na daljinu obavezni su prisustvovati oblicima provjere znanja kako je predviđeno izvedbenim planom nastave koji se, po pravilu, obavljaju u toku onih radnih sedmica u kojima se organizira i nastava za ove studente.

Član 45.

(Prisustvo na nastavi)

Vanredni studenti i studenti koji studiraju učenjem na daljinu su obavezni prisustvovati odnosno učestvovati utvrđenim oblicima izvođenja nastave minimalno 80% od predviđenog fonda sati za ove oblike izvođenja nastave.

Član 46.

(Način realizacije nastave na DL-studiju)

- (1) U svrhu izvođenja online nastave predmetni nastavnici su obavezni za studente studija na daljinu kreirati nastavne materijale, prezentacije, audio i video prezentacije, interaktivne i multimedijalne materijale, koji se uredno postavljaju u virtuelne učionice.

- (2) Dinamika postavljanja nastavnih materijala u virtuelne učionice, u pravilu, prati dinamiku realizacije nastave na redovnom studiju i obradu i obim nastavnih cjelina koje se izvode na redovnom studiju, shodno izvedbenom planu.
- (3) Nastavni materijali moraju biti kreirani na način da studentu omogućavaju samostalno savladavanje gradiva.

Član 47.

(Tehnička podrška za izvođenje DL-studija)

- (1) Fakultet/akademija/centar/institut koji/a realizira studij na daljinu obavezan/na je studentima obezbijediti adekvatnu informacionu platformu, internetsku konekciju, e-mail adresu i konstantnu tehničku podršku, a u cilju efikasnog odvijanja online nastave.
- (2) Fakultet/akademija/centar/institut je obavezan/na kreirati uputstvo za korištenje sistema za učenje na daljinu i uputstvo za studente o načinu korištenja sistema za učenje na daljinu, u skladu sa svojim specifičnostima.

Član 48.

(Realizacija ispita)

Svi ispiti za vanredne studente i studente koji studiraju učenjem na daljinu obavezno se provode u prostorijama fakulteta/akademije/centra/instituta.

Član 49.

(Ostala prava i obaveze vanrednih studenata i studenata koji studiraju učenjem na daljinu)

U pogledu ostvarivanja ostalih prava i obaveza vanrednih studenata i studenata koji studiraju učenjem na daljinu primjenjuju se odredbe za redovne studente.

VII ZAVRŠNI RAD

Član 50.

(Završni rad)

- (1) Studijskim programom prvog ciklusa i stručnog studija može biti predviđen završni rad.
- (2) Na drugom ciklusu studija, integriranom i specijalističkom studiju obavezan je završni rad.
- (3) Studij se završava polaganjem svih ispita i izradom i odbranom završnog rada koji se vrednuje studijskim programom predviđenim brojem ECTS bodova.
- (4) Završni rad na umjetničkim akademijama i fakultetima Grupacije tehničkih nauka može biti bilo koji oblik umjetničkog predstavljanja i izvođenja odnosno projekat koji umjetničke akademije i fakulteti Grupacije tehničkih nauka utvrde studijskim programom.
- (5) Tema završnog rada mora biti iz oblasti studijskog programa.
- (6) Na poziv prodekana za nastavu moguće teme završnih radova predlažu predmetni nastavnici, s tim da se vodi računa o ravnomjernoj zastupljenosti ponuđenog broja tema i nastavnog osoblja.
- (7) Liste ponuđenih tema završnih radova na prijedlog katedri/odsjeka usvaja vijeće fakulteta/akademije/centra/instituta i oglašava ih na oglasnoj ploči i na veb-stranici najkasnije prije početka posljednjeg semestra studija.

- (8) Studentu se može odobriti i tema završnog rada koju samostalno predloži, uz prethodnu konsultaciju sa nastavnikom/mentorom kod kojeg želi uraditi završni rad.
- (9) U slučaju interdisciplinarnosti/multidisciplinarnosti teme završnog rada studentu se može odrediti i više od jednog mentora.
- (10) Završni rad se u pravilu piše i brani na bosanskom, hrvatskom ili srpskom jeziku uz mogućnost pisanja i odbrane završnog rada i na jeziku na kojem se studijski program realizira ili jeziku koji student studira ili na engleskom jeziku, a po zahtjevu kandidata i uz odobrenje vijeća fakulteta/akademije/centra/instituta.

Član 51.

(Prijava i izrada završnog rada na stručnom studiju i prvom ciklusu studija)

- (1) Završni rad se prijavljuje nadležnoj službi putem jedinstvenog obrasca (obrazac: prijava teme završnog rada) koji je sastavni dio ovih pravila.
- (2) Prijava teme završnog rada obavezno obuhvata sljedeće podatke:
  - a. naziv fakulteta/akademije/centra/instituta i katedre/odsjeka,
  - b. ime i prezime studenta,
  - c. broj indeksa,
  - d. naziv odabrane teme,
  - e. predmet i obrazloženje teme,
  - f. osnovnu literaturu,
  - g. mjesto i datum prijave i
  - h. ime i prezime i potpisanu saglasnost mentora.
- (3) Ispunjena i potpisana prijava ovjerava se i odlaze u dosje studenta.
- (4) Završni rad se predaje mentoru na uvid i pregled. Student je dužan postupiti prema uputstvima i primjedbama mentora.
- (5) Mentor je dužan da pregleda rad i vrati ga sa komentarom najkasnije u roku od četiri sedmice od dana predaje rada.
- (6) Student nakon izrade završnog rada podnosi pisani zahtjev za ocjenu i odbranu završnog rada putem prijave nadležnoj službi.
- (7) Odbrana završnog rada izvodi se pred mentorom i još dva nastavnika i mora biti okončana u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva za ocjenu i odbranu završnog rada.

Član 52.

(Prijava teme završnog rada na drugom ciklusu, integriranom i specijalističkom studiju)

- (1) Završni rad se prijavljuje nadležnoj službi putem jedinstvenog obrasca (obrazac: prijava teme završnog rada) koji je sastavni dio ovih pravila.
- (2) Prijava teme završnog rada obavezno obuhvata sljedeće podatke:
  - a. naziv fakulteta/akademije/centra/instituta i katedre/odsjeka,
  - b. ime i prezime studenta,
  - c. broj indeksa,
  - d. naziv odabrane teme,
  - e. predmet i obrazloženje teme,
  - f. osnovnu literaturu,

- g. mjesto i datum prijave i
  - h. ime i prezime i potpisanu saglasnost mentora.
- (3) Ispunjena i potpisana prijava ovjerava se i odlaže u dosje studenta.
  - (4) Vijeće fakulteta/akademije/centra/instituta, na prijedlog katedre/odsjeka, verificira prijavu teme završnog rada studenta i imenuje komisiju za ocjenu i odbranu završnog rada (obrazac: prijedlog komisije za ocjenu i odbranu završnog rada). Mentor rada mora biti iz oblasti iz koje kandidat brani rad, dok članovi komisije mogu biti iz srodne oblasti.
  - (5) Prodekan za nastavu i rukovodilac katedre/odsjeka odgovorni su za pravilnost postupka izbora tema za izradu završnog rada.

Član 53.

(Samostalnost u izradi završnog rada na drugom ciklusu, integriranom i specijalističkom studiju)

- (1) Završni rad student izrađuje samostalno.
- (2) Nastavnik koji je imenovan za mentora određene teme je obavezan da prati rad studenta, pomaže mu savjetima i upućivanjem na literaturu.

Član 54.

(Predaja završnog rada na drugom ciklusu, integriranom i specijalističkom studiju)

- (1) Završni rad se predaje mentoru na uvid i pregled. Student je dužan postupiti prema uputstvima i primjedbama mentora.
- (2) Mentor je dužan da pregleda rad i vrati ga sa komentarom najkasnije u roku od četiri sedmice od dana predaje rada, izuzimajući godišnji odmor, bolovanje i druga opravdana odsustva mentora.
- (3) Student nakon završetka rada podnosi pisani zahtjev za ocjenu i odbranu završnog rada putem obrasca (obrazac: zahtjev za ocjenu i odbranu završnog rada) nadležnoj službi po završetku nastave.
- (4) Student uz zahtjev iz prethodnog stava prilaže:
  - a. pisanu saglasnost mentora da rad ispunjava kriterije navedene u obrazloženju teme (obrazac: saglasnost mentora),
  - b. pisanu izjavu studenta da je završni rad njegov autentični rad (obrazac: izjava o autentičnosti rada),
  - c. izvještaj iz službe evidencije o ispitima i ECTS bodovima kandidata,
  - d. tri neukoričena primjerka završnog rada – radna verzija.
- (5) Komisija za ocjenu i odbranu završnog rada je obavezna da sačini izvještaj o ocjeni završnog rada (obrazac: izvještaj komisije za ocjenu i odbranu završnog rada) koji daje kratki prikaz rada, postavljeni cilj, primijenjene metode, dobijene rezultate i zaključke i dostaviti ga vijeću fakulteta/akademije/centra/instituta u roku ne dužem od dvije sedmice od dana prijema radne verzije završnog rada.
- (6) Vijeće fakulteta/akademije/centra/instituta donosi odluku o prihvatanju ili neprihvatanju izvještaja komisije za ocjenu i odbranu rada najkasnije u roku od 30 dana od dana njegovog podnošenja i istu prosljeđuje nadležnoj službi.
- (7) Odbrana završnog rada zakazuje se najmanje pet radnih dana od dana donošenja odluke

vijeća o prihvatanju izvještaja komisije za ocjenu i odbranu završnog rada.

- (8) Odluka o usvajanju izvještaja komisije dostavlja se studentu, članovima komisije i nadležnoj službi. Datum odbrane završnog rada objavljuje se na veb-stranici i oglasnoj ploči.
- (9) Nakon usvajanja izvještaja finalna verzija rada predaje se u pet ukoričenih primjeraka, kao i elektronska verzija na odgovarajućem elektronskom nosaču informacija.
- (10) Obim, sadržaj i tehničke karakteristike završnog rada definirani su uputstvom za izradu završnog rada, koje je sastavni dio ovih Pravila.

Član 55.

(Odbrana završnog rada na drugom ciklusu, integriranom i specijalističkom studiju)

- (1) Student okončava studiranje na II ciklusu, integriranom i specijalističkom studiju uspješnom odbranom završnog rada.
- (2) Odbrana završnog rada izvodi se pred komisijom koju čine mentor i članovi komisije koja broji neparan broj članova.
- (3) Odbrana završnog rada sastoji se od usmenog izlaganja rezultata rada i obrazloženja izdvojenih zaključaka, kao i odgovora na pitanja u vezi sa rezultatima i zaključcima rada.
- (4) Završni rad i odbrana ocjenjuju se jedinstvenom ocjenom: uspješno odbranio ili nije odbranio. Ocjena se donosi većinom glasova članova komisije.
- (5) Odbrana završnog rada je javna.
- (6) Ispunjen i potpisan obrazac zapisnika o odbrani završnog rada (obrazac: zapisnik sa odbrane završnog rada) dostavlja se nadležnoj službi.

Član 56.

(Neuspješna odbrana rada i promjena mentora i teme završnog rada na drugom ciklusu, integriranom i specijalističkom studiju)

- (1) Ako student ne zadovolji na odbrani završnog rada, ima još jednom pravo na odbranu istog završnog rada ili da zatraži da mu se odobri izbor nove teme i/ili mentora.
- (2) Student može najviše dva puta promijeniti mentora i temu završnog rada i to jednom nakon odobravanja prve teme, te drugi put u slučaju neuspješne odbrane rada i to u roku od 30 dana nakon neuspješne odbrane rada.
- (3) Odluku o zahtjevu kandidata za promjenu mentora odnosno teme završnog rada donosi vijeće fakulteta/akademije/centra/instituta.

Član 57.

(Objavljivanje završnog rada na prvom, drugom ciklusu, integriranom i specijalističkom studiju)

Univerzitet je obavezan završne radove u cjelini i/ili sažetke završnih radova na jeziku na kojem je radi pisan do 500 riječi i engleskom jeziku objaviti u *Repozitoriju završnih radova Univerziteta u Sarajevu* u skladu sa relevantnim propisima.

VIII ISPRAVE O STUDIJIMA

Član 58.

(Zvanje, diploma i dodatak diplomi)

- (1) Student koji je položio sve ispite predviđene za upisani studijski program i ispunio sve ostale obaveze propisane Statutom i ovim pravilima stječe odgovarajuće akademsko zvanje u skladu sa Pravilnikom o akademskim zvanjima.
- (2) Studentu koji je uspješno završio sve obaveze utvrđene studijskim programom Univerzitet izdaje diplomu.
- (3) Uz diplomu se izdaje i dodatak diplomi (*diploma supplement*) radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija.
- (4) Sadržaj i izgled diplome i dodatka diplomi, uvjeti, način i postupak dodjele diploma, uvjeti oduzimanja i poništavanja diplome te druga pitanja relevantna za diplome detaljnije se utvrđuju općim aktom Univerziteta.

Član 59.

(Ostale javne isprave)

- (1) Studentu koji je uspješno završio sve obaveze utvrđene studijskim programom Univerzitet izdaje uvjerenje o završenom ciklusu studija.
- (2) Studentu koji u toku studija odlazi po osnovi mobilnosti na drugu visokoškolsku ustanovu izdaje se uvjerenje o prijepisu ocjena.
- (3) Student koji u toku studija dolazi po osnovi mobilnosti na Univerzitet podnosi studentsku prijavu po osnovu mobilnosti.
- (4) Student koji u toku studija odlazi po osnovi mobilnosti na drugu visokoškolsku ustanovu zaključuje ugovor o učenju.
- (5) Isprave o studijima, njihov izgled i sadržaj preciznije su regulirani Pravilnikom o sadržaju javnih isprava koje izdaju visokoškolske ustanove u Kantonu Sarajevo.

IX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 60.

(Primjena Pravila)

Ova pravila se primjenjuju za studente koji studiraju na prvom, drugom ciklusu studija, integriranom studiju te stručnom i specijalističkom studiju u skladu sa bolonjskim principima, a počev od studijske 2018/2019. godine.

Član 61.

(Tumačenje Pravila)

- (1) Tumačenje odredbi ovih pravila daje Senat Univerziteta, a koje se objavljuje na veb-stranici Univerziteta.
- (2) Autentičan tekst Pravila, uključujući njegove izmjene i dopune, jeste tekst deponiran i čuvan na mjestu i na način koji odredi rektor Univerziteta.

Član 62.

(Izmjene i dopune Pravila)

Izmjene i dopune ovih pravila vrše se na način i po postupku propisanim za njegovo donošenje.

Član 63.

(Stupanje na snagu)

- (1) Ova pravila primjenjuju se od studijske 2018/2019. godine i objavit će se na oglasnoj ploči Univerziteta i veb-stranici Univerziteta.
- (2) Usvajanjem ovih pravila stavlja se van snage Pravila studiranja za prvi ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu broj: 0101-38-274/11 od 29. 12. 2010. godine, Pravila studiranja za drugi ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu broj: 0101-38-275/11 od 29. 12. 2010. godine i Pravila o izmjenama i dopunama Pravila studiranja za drugi ciklus studija broj 02-38-1241/12 od 14. 05. 2012. godine.

REKTOR

Prof. dr. Rifat Škrijelj

Broj: 01-1094-1/18

Sarajevo, 12. 10. 2018. godine